

This is the **published version** of the bachelor thesis:

Torras Gonzalez, Mar; Molina Romo, Óscar dir. El treball i la percepció de la qualitat de vida dels joves en relació amb l'habitatge. 2025. (Grau en Sociologia)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/321230>

under the terms of the license

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Treball de Fi de Grau

El treball i la percepció de la qualitat de vida dels joves en
relació amb l'habitatge.

Autora: Mar Torras i Gonzalez

Tutor: Oscar Molina Romo

Maig 2025

Grau en Sociologia

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ.....	3
2. MARC TEÒRIC.....	4
3. MODEL D'ANÀLISI.....	5
3.1. Precarietat laboral i precarietat percebuda.....	6
3.2. Accés a l'habitatge digne.....	7
3.3. Qualitat de vida.....	8
4. METODOLOGIA.....	9
5. ANÀLISI DE RESULTATS.....	11
6. CONCLUSIONS.....	15
6.1 Noves línies d'investigació:.....	17
7. BIBLIOGRAFIA.....	18
8. ANNEX.....	21
Annex 1: Guió entrevistes.....	21
Annex 2: Perfil sociodemogràfic dels entrevistats.....	24
Annex 3: Categories d'anàlisi.....	26
Annex 4: Esquema de conceptes.....	27

Resum: Aquest treball analitza com la qualitat de l'ocupació influeix en la qualitat de vida percebuda pels joves, especialment en relació amb l'accés a l'habitatge. En un context de precarietat laboral i dificultats d'accés a l'habitatge, a través d'una recerca qualitativa basada en nou entrevistes semiestructurades. A partir dels conceptes de precarietat laboral, qualitat de vida i exclusió residencial, s'exploren les percepcions i experiències subjectives dels joves davant d'unes condicions materials inestables. Malgrat les millores laborals formals, persisteix una percepció generalitzada d'inseguretat, que afecta directament la seva possibilitat d'emancipació i el benestar vital. Es conclou que la feina continua sent un element central del benestar juvenil i que és necessari visibilitzar aquestes realitats per orientar respostes socials i polítiques més ajustades.

Paraules clau: Precarietat laboral, precarietat percebuda, accés a l'habitatge, qualitat de vida.

Resumen: Este trabajo analiza como la calidad de la ocupación influye en la calidad de vida percibida por los jóvenes, especialmente en relación con el acceso a la vivienda. En un contexto de precariedad laboral y dificultades de acceso a la vivienda, a través de una investigación cualitativa basada en nueve entrevistas semiestructuradas. A partir de los conceptos de precariedad laboral, calidad de vida y exclusión residencial, se exploran las percepciones y experiencias subjetivas de los jóvenes ante unas condiciones materiales inestables. A pesar de las mejoras laborales formales, persiste una percepción generalizada de inseguridad, que afecta directamente su posibilidad de emancipación y el bienestar vital. Se concluye que el trabajo continúa siendo un elemento central del bienestar juvenil y que es necesario visibilizar estas realidades para orientar respuestas sociales y políticas más ajustadas.

Palabras clave: Precariedad laboral, precariedad percibida, acceso a la vivienda, calidad de vida.

Abstract: This paper analyzes how the quality of employment influences the quality of life perceived by young people, especially in relation to access to housing. In a context of labor precariousness and difficulties of access to housing, through a qualitative research based on nine semi-structured interviews. From the concepts of labor precariousness, quality of life and residential exclusion, the subjective perceptions and experiences of young people in the face of unstable material conditions are explored. Despite formal labor improvements, a generalized

perception of insecurity persists, which directly affects their possibility of emancipation and vital well-being. It is concluded that work continues to be a central element of youth welfare and that it is necessary to make these realities visible in order to orient social responses and more adjusted policies.

Keywords: Job insecurity, perceived insecurity, access to housing, quality of life.

1. INTRODUCCIÓ

Els joves són dels grups que més està patint les conseqüències en aquest context de canvis socials i econòmics. En aquesta etapa vital com és la joventut, el treball i l'habitatge són dos elements claus, ja que permeten construir una vida independent i estable. No obstant això, l'accés a un habitatge digne s'ha convertit en un dels principals factors d'exclusió social de l'actualitat, i els joves en són un dels col·lectius més afectats. La dificultat per emancipar-se no només comporta conseqüències materials, sinó que afecta directament a la visió que tenen sobre la seva pròpia qualitat de vida.

Aquest TFG parteix de la següent pregunta: *“una ocupació de qualitat garanteix la qualitat de vida percebuda dels joves en termes d'habitatge?”* per donar veu a les experiències i percepcions dels joves, i conèixer com interpreten i valoren la seva realitat en relació amb la seva situació laboral i residencial. L'objectiu és aportar una mirada crítica i contribuir a un debat molt necessari actualment sobre les condicions materials que estan marcant tota una generació, sovint atrapada entre la incertesa i la frustració d'unes expectatives que resulten, cada cop més, difícils d'assolir.

Així doncs, aquest estudi busca entendre com el treball i l'habitatge, afecten la percepció dels joves, i quines resignificacions fan davant d'aquesta realitat. Tot, des d'una mirada sociològica, que té en compte no només les dades estadístiques sinó també els valors, les experiències i els significats que els mateixos joves donen a la seva vida quotidiana, mitjançant l'anàlisi de les entrevistes. La recerca es planteja **fins a quin punt les condicions i percepcions laborals dels**

joves defineix la seva percepció de qualitat de vida, especialment pel que fa a l'accés a l'habitatge.

2. MARC TEÒRIC

Per respondre la meua pregunta de recerca hem de revisar la teoria que hi ha sobre les condicions laborals, l'accés a l'habitatge i la seva possible relació.

En primer lloc, i encara que la meua pregunta de recerca pot afirmar que hi ha hagut millores en l'ocupació aquestes només apliquen a alguns grups de joves específics. Així, Maestripieri et al. (2024) expliquen que la precarietat laboral no es distribueix de manera igualitària entre els joves, però la sensació de precarietat afecta a tots, sigui quin sigui el seu gènere, edat o origen.

Dit això, la UGT diu que a partir de la reforma laboral del 2021, hi ha més contractació juvenil indefinida i estable, en definitiva de més qualitat, i cauen els contractes temporals. Però els joves continuen tenint una contractació parcial molt elevada (Unión General de Trabajadores [UGT], 2024). Però tot i un augment de l'SMI en els darrers anys, i l'intent de millorar les condicions laborals, regulant el contractes temporals, els joves encara tenen contractes amb salaris més baixos. A més, tenen contractes parcials, això suposa uns ingressos menors que uns contractes a temps complet, i tot en conjunt no permet que puguin arribar a una emancipació, així ho afirmava també la UGT en el seu escrit, *“Estas problemáticas, conjuntamente con la parcialidad involuntaria, se muestran como los principales elementos de precariedad laboral para los jóvenes, con salarios bajos e insuficientes, incompatibles con la emancipación y el desarrollo de proyectos de vida a largo plazo”* (UGT, 2024, p.4)

Aquesta realitat ens condueix a la importància de la percepció subjectiva. No és només si un jove té feina o no, sinó com viu la seva situació laboral, si se sent explotat, insegur, frustrat o amb perspectives de futur. Aquesta percepció té un paper central en la qualitat de vida percebuda, tal com han destacat autors com Felce i Perry (1995) o l'OMS (1995).

3. MODEL D'ANÀLISI

La importància d'aquest estudi és que, tot i que els indicadors laborals mostren una certa millora en les condicions d'ocupació juvenil, amb menys temporalitat i més estabilitat en alguns sectors, això no ha comportat, necessàriament, una millora en la percepció de qualitat de vida dels joves, especialment pel que fa a l'accés a l'habitatge. Tot i que la investigació parteix d'aquesta hipòtesi general, per tal de poder-la analitzar més precisament, s'ha dividit en tres subhipòtesis. Aquestes permeten estructurar millor el model d'anàlisi i guiar l'estudi de manera més ordenada. Cada subhipòtesi es correspon amb un dels tres blocs principals de l'anàlisi. Aquesta estructura facilita el procés d'anàlisi i les conclusions, que també es presentaran diferenciades segons aquests tres àmbits.

Les tres subhipòtesis que guien el model són les següents:

- **Hipòtesis 1:** Els i les joves perceben una situació de precarietat laboral.
- **Hipòtesis 2:** Els i les joves perceben un difícil accés a l'habitatge.
- **Hipòtesis 3:** Els i les joves no perceben tenir una bona qualitat de vida, especialment pel que fa a les condicions relacionades amb l'habitatge.

Després d'haver fet una revisió teòrica, hem d'acotar i definir els conceptes claus per la recerca. Els conceptes són els següents: precarietat laboral, qualitat de vida i accés a l'habitatge digne (Annex 4).

Font: d'elaboració pròpia.

3.1. Precarietat laboral i precarietat percebuda.

Abordant que és precarietat laboral entendrem que és, per contra, una ocupació de qualitat. És important definir aquests conceptes per entendre les diferències entre les condicions de precarietat objectivables i les percepcions de precarietat. Hem d'incorporar la percepció d'aquesta, ja que pot no coincidir la realitat més objectiva amb com es viu o s'interpreta aquesta precarietat.

Segons Rodgers (1989, citat a Generalitat de Catalunya, 2022), la precarietat laboral es pot entendre com la combinació de quatre dimensions: la inseguretat de l'ocupació, els baixos salaris, la manca de drets i la limitació d'oportunitats de desenvolupament. En la mateixa línia la precarietat laboral des d'altres autors es pot entendre com un fenomen complex que inclou inseguretat, desprotecció, salaris baixos i males condicions laborals (Miguélez, 2010; Banyuls i Recio, 2012). Tenint clars els indicadors per entendre què és una ocupació de qualitat i que no ho és, podem continuar.

No n'hi ha prou amb descriure la precarietat laboral, també hem d'escoltar com ho viuen els joves, és per això que introduïm el concepte de **precarietat percebuda**, que fa referència a com se senten les persones davant la seva situació laboral i vital. Aquest enfocament és útil per entendre no només les condicions laborals objectivables, sinó com afecta la qualitat de vida dels joves.

Un exemple és l'estudi realitzat per Maestripieri et al. (2024), publicat per l'Observatori Social de la Fundació "la Caixa", que es basa en una enquesta a més de 3.000 joves d'entre 20 i 34 anys residents a l'Estat espanyol, apunta que el 31 % dels joves està en risc de depressió o ansietat i el 40,6 % admet que pateix un problema de salut física o mental a causa de la inseguretat econòmica. En aquest cas, el problema no és només la inestabilitat laboral o els baixos salaris, sinó en la sensació d'estar atrapats en una precarietat crònica. Aquesta percepció pot anar acompanyada de la incapacitat de cobrir necessitats bàsiques (24 %), de permetre's un habitatge independent (10 %), de viure una vida digna (4 %) i amb el sentiment general d'inseguretat (9 %), tant en l'àmbit laboral com en altres esferes de la vida (Maestripieri et al., 2024).

3.2. Accés a l'habitatge digne.

L'accés a l'habitatge digne és reconegut com un dret fonamental, tal com apunta Escudero (2004), això implica que s'han de garantir les condicions materials des dels poders públics que permetin a tota persona disposar d'un habitatge digne. *“Dar respuesta a este mandato constitucional exige la adopción por parte del Estado de cuantas medidas sean precisas para satisfacer las necesidades del alojamiento y promover las condiciones idóneas de una vivienda digna y adecuada”*(Escudero 2004). Aquest dret es recull en l'Article 47 de la Constitució espanyola que estableix que han d'haver-hi les condicions necessàries i s'han de posar les normes pertinents per fer-ho efectiu, en funció de les circumstàncies polítiques, econòmiques i socials.

En l'àmbit autonòmic, la Llei 18/2007, de 28 de desembre, del dret a l'habitatge de Catalunya afirma aquest dret com: *“l'objecte d'aquesta llei és regular el dret a l'habitatge, entès com el dret de tota persona a accedir a un habitatge digne que sigui adequat, en les diverses etapes de la vida de cadascú, a la situació familiar, econòmica i social i a la capacitat funcional.”* Aquesta definició amplia la noció d'habitatge digne més enllà del seu valor material, reconeixent-ne el caràcter dinàmic i adaptatiu al llarg del cicle vital.

I des d'una perspectiva més sociològica, no només s'entén l'habitatge com a necessitat funcional, sinó que té un efecte emocional, relacional i simbòlic. Ja a finals dels anys setanta, Leal Maldonado (1979) posava de manifest que les necessitats vinculades a l'habitatge són múltiples i van molt més enllà del simple allotjament. *“Existen necesidades diversas en relación con el alojamiento, tales como necesidad de espacio, de independencia, de reposo, de separación de funciones, de intimidad, de ser considerado socialmente, etc.. A tales necesidades deben corresponder una serie de funciones en dicho alojamiento que las satisfagan.”* (Leal Maldonado, 1979). La definició d'habitatge des d'aquest autor ens permet entendre'l com un espai clau per construir la vida i la percepció de benestar o no, especialment per la població jove que és la que busca emancipar-se.

En la mateixa línia, Minguijón et al. (2014) parlen de què el dret a l'habitatge està estretament vinculat a altres drets fonamentals, com el dret a la salut, al treball, a la intimitat, a la integritat física i mental, a la vida familiar o a l'educació. Per això, no només es tracta de tenir un lloc físic per viure, sinó que es necessita un habitatge amb unes condicions mínimes per poder tenir qualitat de vida.

Luis Cortés (2004) proposa una anàlisi de les funcions socials de l'habitatge a través de quatre dimensions bàsiques que permeten identificar situacions d'exclusió residencial: l'accessibilitat, l'estabilitat, l'adequació i l'habitabilitat. L'accessibilitat s'entén com la possibilitat real d'accedir a un habitatge en funció dels ingressos disponibles de la llar. L'estabilitat és poder gaudir de la llar sense risc constant de desnonament o expulsió. L'adequació és que les característiques físiques de l'habitatge s'adaptin a la persona que hi viu. I l'habitabilitat és que et permeti dur a terme les funcions bàsiques d'una vida quotidiana com el descans, la higiene, l'alimentació o les relacions socials. Aquestes dimensions ens permeten fer l'anàlisi empírica a partir del qual extraurem les percepcions dels joves sobre la seva situació residencial, i valorarem si consideren que viuen en un habitatge digne, així com si aquesta percepció condiciona la seva qualitat de vida percebuda.

3.3. Qualitat de vida.

La qualitat de vida es pot definir com *“la percepció de l'individu sobre la seva posició en la vida dins d'un context cultural i el sistema de valors en el que viu i respecte a les seves metes, expectatives, normes i preocupacions”* (Organització Mundial de la Salut – OMS, 1995). Aquesta ens permet posar l'accent en la subjectivitat i la contextualització per entendre la qualitat de vida, i ens ajudarà a veure com els joves interpreten la seva situació laboral i residencial.

Felce i Perry (1995) citats per Jové et al. (2005) afegixen que la qualitat de vida implica *“la satisfacció experimentada per aquesta persona amb les esmentades condicions”*, i proposen entendre-la com *“la combinació de condicions de vida i satisfacció personal ponderades per l'escala de valors, aspiracions i expectatives personals”*. Per tant, qualitat de vida és un concepte

molt ampli que integra dimensions objectives i subjectives, i hem de tenir en compte, per tant, les percepcions i valoracions personals que fa cada persona per conèixer la qualitat de vida.

En aquesta línia, la Creu Roja (2023) indica que la qualitat de vida està influenciada per factors com la situació econòmica i social, les circumstàncies personals o la satisfacció que una persona tingui amb si mateixa. L'habitatge, el pressupost familiar, els ingressos, l'estabilitat de l'ocupació, les xarxes de suport, l'accés a l'educació o la cura de la salut són elements que no tothom viu de la mateixa manera. I això, evidentment, afecta aquesta qualitat de vida.

Per concretar encara més, Schalock i Verdugo (2002, 2012), ens ofereixen una definició estructurada mitjançant vuit dimensions clau de qualitat de vida: el benestar emocional, les relacions interpersonals, el benestar material, el desenvolupament personal, el benestar físic, l'autodeterminació, la inclusió social i drets. Això ens és útil per analitzar empíricament la qualitat de vida. Partim d'una definició de qualitat de vida en general, però això ens deixa un marc massa ampli, i el nostre treball se centra específicament en un d'aquests components que és el benestar material, per poder analitzar la relació entre la qualitat de vida percebuda i les condicions del treball i l'habitatge. Aquests dos autors defineixen que el benestar material és *“tenir prous diners per adquirir allò que es necessita i es desitja, així com disposar d'un habitatge i un lloc de treball adequats.”* (Verdugo & Schalock, 2013). És rellevant aquesta definició per la recerca per l'estricta vinculació entre les condicions laborals i residencials, amb la percepció de qualitat de vida. És a dir, permet aprofundir en com la percepció de qualitat de vida és determinada pels dos factors principals de la investigació, les condicions del treball i tenir un habitatge, en les quals entra el sou i, per tant, tenir uns ingressos adequats i tenir on viure. S'entén que aquestes condicions estructurals produeixen valoracions subjectives en la vida dels joves.

4. METODOLOGIA

La recerca segueix una metodologia qualitativa amb un disseny fenomenològic, amb entrevistes semiestructurades algunes són de manera presencial i d'altres en línia a través d'una videotrucada. El contacte amb tots i cada un i una d'elles ha sigut per WhatsApp. S'han agafat

perfils diversos per a les entrevistes, ja que, tot i que aquesta recerca no permet una anàlisi en profunditat de les diferències que hi poden haver segons el perfil, és rellevant per tal de comparar discursos. Això ens permet identificar quines són les tendències generals, encara que no es puguin extreure unes conclusions significatives per cada perfil específic.

Les entrevistes s'han realitzat a 9 joves d'entre 21 i 30 anys, cinc homes i quatre dones. Tots són treballadors menys una d'elles que està a l'atur, però tots tenen experiències en treballs i poden aportar les seves percepcions sobre el món del treball. El perfil sociodemogràfic dels entrevistats ha estat definit en una taula utilitzant noms inventats (Annex 2).

El guió de les entrevistes es divideix en tres blocs principals, però abans es demana una breu presentació personal en què es recull informació sobre el context socioeconòmic, la situació familiar i el nivell d'estudis de la persona entrevistada (Annex 1). El primer bloc se centra en la seva trajectòria i situació laboral, es demanen tant les condicions més objectivables, com el tipus de contracte o els ingressos, però també es demana per les seves sensacions i percepcions pel que fa a la seva feina o vida laboral. El segon bloc, més centrat en la situació residencial, s'exploren dimensions sobre les condicions de l'habitatge, si la persona està o no emancipada, i si està assumint una hipoteca o un lloguer. I, també es recullen les dimensions subjectives sobre la seva situació per veure les valoracions que fan sobre aquesta, i quina importància li donen en la seva vida. Després, el tercer bloc és sobre la qualitat de vida i que entenen ells com a qualitat de vida, quines dimensions creuen que són importants per tenir-ne. Així, podem veure si li donen aquesta importància al benestar material o no. Per acabar, s'obre un espai per poder afegir qualsevol reflexió o anècdota que els sembli rellevant pel tema que tractem. Com ja s'ha dit, depenent del relat de cada persona entrevistada s'afegien preguntes que no estaven formulades prèviament en el guió.

Per analitzar les entrevistes s'ha utilitzat aplicació l'atlas.ti i en un primer moment de manera deductiva es van proposar diverses categories d'anàlisi seguint el marc teòric, però s'ha complementat amb una anàlisi inductiva del contingut de les entrevistes (Annex 3). Així, podríem matisar les categories predefinides que emergeixen dels discursos dels joves. Un apunt important és que encara que el focus el posem en el benestar material, també es considera

rellevant altres dimensions que han aparegut de manera reiterada en les entrevistes com poden ser el benestar emocional. Per això també apareixen com a categories d'anàlisi. A més, ens permet identificar si aquest benestar material es valora com a primordial respecte d'altres per tenir qualitat de vida o no. S'analitza, per tant, quines són les categories que apareixen i quines apareixen amb més freqüència i intensitat, per determinar la qualitat de vida percebuda.

5. ANÀLISI DE RESULTATS

Es presenta l'anàlisi de resultats en tres apartats, seguint les subhipòtesis plantejades anteriorment. Això ens facilita operacionalitzar la hipòtesi general, segons la qual els i les joves, encara haver millorat algunes de les seves condicions laborals suposadament, no perceben tenir una bona qualitat de vida, especialment pel que fa a l'accés a l'habitatge.

- **Hipòtesis 1:** Els i les joves perceben una situació de precarietat laboral.

Tot i que aquesta percepció ja ha estat documentada en estudis previs, aquí s'aborda des de la seva vivència subjectiva. Se suposa una millora de les condicions laborals dels joves, però ells continuen amb una sensació de precarietat laboral que els afecta en altres aspectes de la seva vida, així es demostra en l'estudi de Maestripieri et al. (2024). Això ho podem reafirmar amb les següents cites:

“no me llamaban para trabajar de lo que yo había estudiado, pues dije, mira, busco otra cosa, digo, porque no puedo estar cobrando €400 al mes.” (Entrevista 9. Anna)

“O sea, mira los horarios que tengo yo, aunque gane una pasta, los horarios son de mierda, o sea, quieras que no eso te acababa degradando, te acabas reventado” (Entrevista 7. David)

“Entonces es un contrato un poco mierda porque de 9:00h a 17:00h tengo como media hora para descansar y comer y todo el resto del día estoy trabajando.” (Entrevista 8. Maria)

Continuant amb el que deia Rodgers (1989, citat a Generalitat de Catalunya, 2022) es troben amb salaris baixos, horaris extensos, contractes temporals i una manca d'oportunitats de

desenvolupament, per exemple, per no poder treballar del que havia estudiat, així amb una frustració per la mateixa raó.

Per tant, en primer lloc, veiem en la majoria d'entrevistes aquesta percepció de precarietat laboral. Tot i tenir feina, senten una continua precarietat sobre aquesta. Això ens podria suggerir que les millores que hi ha hagut no han sigut suficients per canviar almenys la seva visió.

- **Hipòtesis 2:** Els i les joves perceben un difícil accés a l'habitatge.

Per tenir un habitatge digne, Luis Cortés (2004) ens proposava 4 dimensions, una de les quals era l'accessibilitat. A partir de les entrevistes veiem que es percep una dificultat d'accés a l'habitatge i, per tant, no s'aconsegueix un habitatge digne. Per exemple: *“No te exagero que a lo mejor llevábamos desde septiembre del año pasado buscando otro piso”* (Entrevista 5. Eva)

A més, veiem una relació entre la dificultat d'accés a l'habitatge amb les condicions i percepcions laborals molt precaritzades. És a dir, en afirmar la primera hipòtesi, els i les joves es perceben dins d'una precarietat laboral, i aquesta no els permet accedir a un habitatge digne. Per exemple, s'esmenta: *“Mira, pues actualmente no podría emanciparme en ningún sitio porque en meses puede ser que cambie mi contrato laboral y me digan que no me vuelven a contratar.”* (Entrevista 4. Aina)

També s'ha repetit molt el discurs de no poder accedir i fer front a les despeses d'un habitatge si és de manera individual, i això reforça la idea d'una percepció de dificultats d'accés a l'habitatge, i de nou no permet un habitatge digne, si alguna de les dimensions de Luis Cortés no es compleix, com és el cas. El Juan ens afirmava el següent: *“estando las cosas como están, la peor jugada que puede hacer un joven es querer independizarse solo y ponerse, como digo yo, una soga en el cuello de por vida.”* (Entrevista 6. Juan)

O com en el cas de l'Aina que afirma que no es pot permetre pagar un lloguer sola, però sí que s'ho pot plantejar en parella. *“entonces sola no me lo he planteado, no puedo, pero sí que es*

cierto de que ahora que tengo pareja sí que tengo previsión de, pues eso, que lo mismo con dos sueldos podríamos.”(Entrevista 4. Aina)

Una altra dimensió per un habitatge digne era l’habitabilitat, que et permeti dur a terme les funcions bàsiques d’una vida quotidiana, a la qual també se li dona molta importància. Per exemple, s’esmenta: *“Pues un espacio en casa donde vas a tener una casa donde te sientas cómodo, donde tengas, pues no sé, pues tu espacio no? que sea... pues volvemos a lo del espacio habitable, no? que si vives en una cueva, pues quizás no, no acabas de tener esa calidad de vida sabes?”* (Entrevista 8. Maria).

Per tant, la segona hipòtesi també la podem afirmar a partir de les entrevistes, ja que els i les joves perceben un difícil accés a l’habitatge digne.

- **Hipòtesis 3:** Els i les joves no perceben tenir una bona qualitat de vida, especialment pel que fa a les condicions relacionades amb l’habitatge.

Continuant amb el que deien Verdugo & Schalock (2013), no gaudeixen d’una qualitat de vida perquè no tenen un dels components principals per tenir-ne que és el benestar material, no només de manera objectiva sinó que no perceben un fàcil accés a l’habitatge. Això es tradueix en una incertesa, quan se’ls hi pregunta pel seu futur responen de manera neguitosa pel fet de no poder accedir a un habitatge. En l’entrevista de l’Aina veiem clarament aquesta incertesa: *“en el fondo no deja de ser un foco de, pues nervios e incertidumbre superior al que se puede tener por intentar buscar un futuro que realmente es incierto porque actualmente no puedo dar la entrada de un piso para irme ya de ya ”* (Entrevista 4. Aina)

Hi ha una necessitat d’un benestar material, i així ho perceben. S’emfatitza la importància d’uns ingressos i d’una feina estable, com un espai on viure, per tenir una qualitat de vida. Per exemple, en l’entrevista 8, la Maria, ens afirmava *“Pues para mi calidad de vida, a día de hoy es poder tener un trabajo estable, una vivienda que mínimamente sea digna.”*

Un altre exemple on s'evidencia que destaquen la importància del benestar material per tenir una qualitat de vida: *“Tener calidad de vida, estar a gusto, con tus ingresos y con tu estilo de vida, o sea. (...) Sueldo el sueldo, estar a gusto con lo que haces, que ya eso es muy difícil, yo no lo estoy. (...) Tener tu espacio para ti. Para mí es primordial, es una de las cosas por la que me estaba planteando vivir solo, pero en fin...”* (Entrevista 7. David)

Per altra banda, i alineant-se molt bé amb el que diu Leal Maldonado (1979), perceben l'habitatge no només per una element que compleix una funció material, sinó també emocional, i que tot individu necessita un espai d'intimitat per a tenir una qualitat de vida.

“pero yo creo que la casa es una cosa muy importante porque vivir en casa de tus padres sí, está bien, pero todo el mundo quiere su espacio y su intimidad y sus cosas.” (Entrevista 9. Anna)

El benestar material ha sigut la dimensió més repetida per tenir una qualitat de vida, i ha sigut l'eix central de la recerca. Però, també és interessant destacar la intensitat amb què emergeix la necessitat d'un benestar emocional, entès com aquell que els fa sentir seguretat, tranquil·litat i tenir una vida sense nervis (Verdugo, Arias, Gómez i Schalock, 2008). En els relats dels entrevistats s'observa la clara vinculació entre qualitat de vida i aquesta sensació de calma vital. Es posa èmfasi en la necessitat de tenir tranquil·litat per tenir qualitat de vida, indicador de la importància del benestar emocional. Per tant, moltes vegades de la mà del benestar material es fa referència a un benestar emocional per arribar a tenir una qualitat de vida. Tot i que el benestar material és fonamental per a tenir una qualitat de vida, molts discursos el vinculen directament amb un benestar emocional.

“per mi, la qualitat de vida és la capacitat que tens tu de viure tranquil. (...) Aquesta sensació, aquesta tranquil·litat és el que jo realment valoro molt.” (Entrevista 2. Rafel)

“Sí, per mi qualitat de vida, crec que al final és trobar el teu equilibri amb la teva vida i amb el que tens, sobretot per estar tranquil, la meua per mi és estar tranquil i que per sort ho puc tenir amb l'habitatge i el mon laboral.” (Entrevista 1. Ignasi)

Per tant, en general hi ha una sensació de manca de qualitat de vida, que ens permet afirmar la hipòtesi general que ens plantejàvem al començament d'aquesta investigació. Partiem de la hipòtesi que hi havia hagut una millora de les condicions laborals dels joves, amb la reforma laboral del 2021, se suposa una major contractació juvenil indefinida i estable, però la realitat és que la percepció dels joves no ha canviat, segueixen en una precarietat laboral, si més no, percebuda, com ja s'apuntava des d'UGT (2024). Des de l'estudi de Maestripieri et al. (2024) s'apunta que la percepció de precarietat laboral pot anar acompanyada de la incapacitat de cobrir necessitats bàsiques, de permetre's un habitatge independent, de viure una vida digna i amb el sentiment general d'inseguretat, tant en l'àmbit laboral com en altres esferes de la vida. I així ho hem pogut comprovar amb les entrevistes realitzades, a través de les quals es dona importància tant a les dimensions laborals com les residencials per definir la seva percepció de qualitat de vida. Tampoc perceben tenir un fàcil accés a l'habitatge, al contrari, no creuen poder accedir a un habitatge digne, i menys si és de manera individual. Sense aquestes condicions materials adequades no poden accedir a una bona qualitat de vida, i això té un efecte emocional en ells. Manifesten una incertesa pel seu futur pel fet de no poder tenir unes condicions residencials dignes. Com a conseqüència, podem afirmar que els i les joves no perceben tenir una bona qualitat de vida, sobretot pel que fa a l'habitatge.

6. CONCLUSIONS

La motivació inicial d'aquest treball partia d'una inquietud, si les millores laborals que s'han anat implementant al llarg dels anys han tingut realment un impacte en la qualitat de vida dels joves. I encara que es destaca una evolució positiva del mercat laboral juvenil, la pregunta de recerca volia respondre si aquestes millores que es perceben com objectives es tradueixen realment en una millora en la seva percepció. S'ha volgut posar l'habitatge al centre, ja que es considera un dels elements centrals de qualitat de vida. La recerca, parteix del desig de contrastar les dades quantitatives que consideren que hi ha hagut avenços pels joves en termes laborals, amb les seves subjectivitats, que poden no coincidir. Així, donant veu a les seves vivències i com interpreten la seva realitat amb les condicions de vida que els envolten.

En desenvolupar aquest TFG, ens adonem del buit important que hi ha en la literatura acadèmica, s'analitza per separat les condicions laborals dels joves, les dificultats de l'emancipació i les seves percepcions de qualitat de vida. Hi ha molt poca exploració dels tres elements junts, i especialment ha sigut complicat trobar anàlisis des d'una perspectiva qualitativa que interpreti les seves percepcions, fet que ha dificultat la recerca. Tot i les limitacions que té un treball final de grau, la manca d'estudis sobre aquest tema en conjunt ha estat un dels motors per fer la recerca i, continuar amb el poc debat acadèmic que hi ha sobre l'anàlisi en relació amb les tres dimensions esmentades. Per tant, part de l'aportació és aquest procés, en el qual s'intenta oferir una mirada que visibilitzi les tensions que hi ha entre les condicions materials i les percepcions dels joves.

L'anàlisi de les entrevistes a joves ens mostra que els i les joves tenen una percepció de precarietat laboral així com un difícil accés a l'habitatge, i això els porta a no percebre que tenen una qualitat de vida. En primer lloc, tot i que des d'algunes escoles de la sociologia del treball amb una visió postmaterialista del treball, afirmen que aquest deixa de ser un element central en la construcció del benestar dels joves, les dades d'aquest treball ens indiquen justament el contrari. Els i les joves li donen importància al benestar material, dins del qual es troba el treball i les seves condicions laborals. Ronald Inglehart en uns estudis realitzats entre 1973 i 1990 va afirmar que les societats altament industrialitzades prioritzen valors com la democràcia, la llibertat d'expressió o els drets humans, i els diners i la satisfacció de necessitats bàsiques, per exemple, no resulten ser aspectes fonamentals de la seva organització (Mejía Reyes, 2017). Però, a partir del discurs creat a partir de les entrevistes podríem qüestionar-nos aquest fet perquè, al revés del que es planteja des del discurs postmaterialista, s'observa que els i les joves posen de manifest la rellevància del treball en les seves vides, especialment perquè el consideren un element clau per assolir una qualitat de vida digna. Els i les joves continuen atorgant una gran importància al treball, no només com a font d'ingressos, sinó com a peça fonamental per assolir una vida autònoma, estable i amb sentit. En segon lloc, es percep un difícil accés a l'habitatge i això genera una incertesa i frustració pel seu futur. I l'habitatge no només s'entén com un recurs material, sinó que també significa un espai d'intimitat, seguretat i estabilitat emocional. En últim lloc, i a conseqüència d'aquests fets, hi ha una sensació global de manca de qualitat de vida perquè el benestar material no es veu garantit.

En definitiva, la percepció de precarietat laboral segueix molt present entre els joves, això té un impacte directe en poder accedir a un habitatge digne, generant inseguretat, incertesa i inestabilitat, i com a resultat aquests no perceben tenir una qualitat de vida.

6.1 Noves línies d'investigació:

Aquest treball pot fer repensar si les polítiques orientades a millorar el mercat laboral són suficients per garantir unes condicions de vida dignes i que siguin percebudes com a satisfactòries entre els joves, o si es necessiten enfocaments més integrals.

També arran de fer aquest treball de final de grau em sorgeixen noves preguntes, com per exemple: “Com varien les trajectòries segons el gènere, l’origen migratori o la classe social?” o “Com resignifiquen els joves el que és tenir èxit a la vida davant una inestabilitat estructural?” Així veuríem les diferències segons els diferents perfils, per exemple segons el gènere, ja que podrien canviar les percepcions entorn dels aspectes de benestar, com ara la conciliació laboral i familiar. O per perfils socioeconòmics perquè segons les condicions materials, els ingressos o el lloc de residència pot influir en com es percep la qualitat de vida.

7. BIBLIOGRAFIA

- Banyuls, J., & Recio, A. (2012). *Desigualdades en el mercado laboral: Una propuesta interpretativa* (VIII Informe FOESSA. Documento de trabajo 2.2). Fundación FOESSA. <https://www.foessa.es/main-files/uploads/sites/16/2019/05/2.2.pdf>
- Cruz Roja. (2023). Calidad de vida, un asunto pendiente para muchas familias vulnerables. Cruz Roja. <https://www2.cruzroja.es/ca/web/ahora/calidad-vida-familias-vulnerables>
- Cortés, J. (2010). Nuevos y viejos problemas residenciales: vivienda y exclusión social. Universitat de Lleida. Recuperado de <http://www.ceut.udl.cat/wp-content/uploads/04-Corte%CC%81s.pdf>
- Escudero, D. (2004). *Textos sobre sostenibilidad II: Ciudades para un futuro más sostenible*. Escuela Técnica Superior de Arquitectura de Madrid. Recuperado de http://habitat.aq.upm.es/ch/g014_7.html
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Empresa i Treball. (2022). *II Enquesta catalana sobre les condicions de treball: Qualitat de l'ocupació i participació de les persones treballadores*. https://treball.gencat.cat/web/content/09_-_seguretat_i_salut_laboral/publicacions/imatges/ii_ectc_qualitat_ocupacio_participacio.pdf
- Gummà Serra, E.; Castilla Mora, M.R. (2019). El bienestar emocional como predictor de calidad de vida en los senior co-housing. Cuadernos de Trabajo Social, 32(2), 365-379.
- Inglehart, R., & García-Pardo, N. (1988). Cultura política y democracia estable. Reis, 42, 45–65. <https://doi.org/10.2307/40183326>
- Jové, G. (2005). Anàlisi dels indicadors de qualitat de vida que faciliten processos inclusius en les persones amb discapacitat. Suports: revista catalana d'educació especial i atenció a la diversitat, 104-120.

- Leal Maldonado, J. (1979). Vivienda y Sociedad: «El análisis sociológico del problema de la vivienda». *Revista Española De Investigaciones Sociológicas*, (8), 89–102.
<https://doi.org/10.5477/cis/reis.8.89>
- Maestripieri, L., Cittadini, M., Offredi, A., Soler i Martí, R., Acebillo-Baqué, M., van Hedel, K., & Lanau, A. (noviembre de 2024). La sensación de precariedad afecta a la salud mental de los jóvenes. Observatorio Social de la Fundación ”la Caixa”.
<https://elobservatoriosocial.fundacionlacaixa.org/ca/-/sensacion-precariedad-afecta-salud-mental-jovenes>
- Mejía Reyes, C. (2017). La centralidad del trabajo y su relación con variables macroeconómicas. Una lectura del caso mexicano en comparativa. *Investigación y Ciencia de la Universidad Autónoma de Aguascalientes*, 25(71), 68-76.
- Minguijón, C., Blasco, J., Blasco, M., Cortés, L., & Sales, A. (2014). *Exclusión residencial en España. Conceptos, causas y consecuencias*. Barcelona: Icaria Editorial. Recuperat de <https://books.google.es/books?hl=ca&lr=&id=ESypEAAAQBAJ>
- Santamaría López, E. (2009). Precariedad laboral: Apuntes para una aproximación sociológica a sus formas contemporáneas. *Papeles del CEIC*, 1, 34-41. Recuperado de <https://www.redalyc.org/pdf/765/76512777007.pdf>
- Torres, R. (septiembre de 2023). *El acceso de los jóvenes a la vivienda*. Funcas.
<https://www.funcas.es/articulos/el-acceso-de-los-jovenes-a-la-vivienda/>
- Unión General de Trabajadores. (2024). *Personas jóvenes: precariedad y dificultad de acceso a la vivienda*.
[https://www.ugt.es/sites/default/files/240809%20Informe%20RUGE%20Emancipaci%C3%B3n_VERSI%C3%93N%20FINAL%20\(1\).pdf](https://www.ugt.es/sites/default/files/240809%20Informe%20RUGE%20Emancipaci%C3%B3n_VERSI%C3%93N%20FINAL%20(1).pdf)

Verdugo, M. A., & Schalock, R. L. (2013). Discapacidad e inclusión (pp. 443-461). Amarú.

World Health Organization (1995). *The World Health Organization Quality of Life assessment (WHOQOL): position paper from the World Health Organization*. Social Science & Medicine, 41(10), 1403–1409.

8. ANNEX

Annex 1: Guió entrevistes

Fitxa del perfil:

Data:

Hora:

Durada:

Entrevistat/da:

Soc la Mar, soc de la Universitat Autònoma de Barcelona i estic fent la carrera de Sociologia, aquesta entrevista forma part del meu treball de fi de grau. El que vull veure amb aquest treball és com afecten l'habitatge i el món laboral en la vida dels joves. Més concretament, vull analitzar la percepció que hi ha sobre aquests fenòmens.

Abans de començar, recordar que aquesta entrevista és confidencial i només s'utilitzarà com a material de treball.

1. Presentació de l'entrevistat/da

- Nom
- Edat
- Gènere
- Nivell d'estudis
- Context familiar i social. (nivell d'estudis dels pares i de que treballen)

2. Vida laboral

- On treballes? I on has treballat?
- Quin tipus de contracte tens?
- Quina jornada?
- Nivell d'ingressos

- Pots explicar com és el teu lloc de treball?
- Estàs a gust al teu lloc de feina?
- El teu salari et permet cobrir totes les teves necessitats bàsiques?
- En cas d'una despesa imprevista, creus que podries afrontar-la sense problemes amb el teu sou actual?
- Si haguessis de planificar la teva vida a llarg termini, creus que podries fer-ho amb el teu lloc de treball actual? (per veure creuen tenir una estabilitat)
- Ara tracta d'imaginar el teu futur i explica com creus que serà de manera realista.
- Quan penses en el futur amb els teus ingressos, et genera tranquil·litat o incertesa?
- Si ha experimentat una millora de la seva percepció laboral.
- Consideres que ens els últims anys hi ha hagut millores en el treball?

3. Situació residencial.

- On vius i amb qui.
Si viu amb els pares si ajuda econòmicament a casa. Si està emancipat si és lloguer sol o pis compartit.
- Has tingut dificultats per accedir a un habitatge? Quines?
- Quin percentatge del teu sou destines a l'habitatge?
- T'has plantejat compartir pis o continuar vivint amb la teva família per motius econòmics?
- Quines opcions has considerat per accedir a un habitatge? (lloguer, compra, ajudes públiques...)
- Creus que podries assumir una hipoteca o un lloguer a llarg termini amb el teu salari actual?
- En cas de voler viure sol/a, quins obstacles econòmics i laborals creus que trobaries?
- Com afecta la teva situació laboral a la teva decisió d'emancipar-te o no?
- La família té propietats? Quantes? Tenen cases en lloguer?
- Quina és la situació residencial de la teva família?

4. Qualitat de vida

- Que creus que és tenir qualitat de vida?
- Quins elements ha de tenir algú per tenir una qualitat de vida?

- Quines coses consideres essencials per tenir una bona qualitat de vida en el teu dia a dia?
- Que creus que diferencia una bona qualitat de vida amb una vida amb dificultats?
- Que creus que és tenir un treball de qualitat?
- Que creus que és tenir un habitatge digne?

5. Reflexió

- Vols fer alguna reflexió sobre el que hem parlat?
- Vols explicar alguna anècdota teva o d'altres persones sobre temes relacionats?
- Vols afegir alguna cosa que no s'hagi tractat en aquesta entrevista i que creus que és important?

Annex 2: Perfil sociodemogràfic dels entrevistats

	Edat	Gènere	Nivell d'estudis	Situació laboral	Situació residencial
1. Ignasi	21	Home	Grau universitari.	Contracte indefinit a 2 feines, jornada completa.	Compartint pis amb 3 companys.
2. Rafel	24	Home	Grau universitari i màster.	Contracte indefinit, jornada completa partida.	Viu a casa dels pares, amb intenció activa d'independitzar-se amb la parella.
3. Gael	30	Home	Grau universitari.	Comercial autònom treballa unes 4 hores al dia i uns 6000€ al mes.	Viu amb la seva parella.
4. Aina	24	Dona	Grau superior.	Contracte d'interinatge, uns 2500€ al mes.	Viu a casa dels pares.
5. Eva	24	Dona	Grau universitari i postgrau.	Contracte indefinit a jornada completa, uns 1500€ al mes.	Viu amb la parella.
6. Juan	24	Home	Grau superior.	Autònom cobrant uns 3000€ al mes.	Viu a casa dels pares, amb intenció activa d'independitzar-se amb la parella.
7. David	22	Home	Educació Secundària	Contracte temporal, horari rotatiu.	Compartint pis amb un company.

			Obligatòria (ESO).		
8.Maria	23	Dona	Grau universitari.	Contracte temporal, jornada completa.	Viu a casa dels pares.
9.Anna	24	Dona	Grau superior.	Actualment a l'atur, ha tingut treballs temporals.	Independitzada a casa de l'àvia.

Annex 3: Categories d'anàlisi

1. Condicions i percepció del treball

- La inseguretat de l'ocupació
- Els baixos salaris
- La manca de drets
- La limitació d'oportunitats de desenvolupament
- Nivell de satisfacció: percepció de precarietat laboral

2. Condicions i percepció residencials

- L'accessibilitat
- L'estabilitat
- L'adequació
- L'habitabilitat
- Nivell de satisfacció: Si veuen dificultats o facilitats per accedir a un habitatge

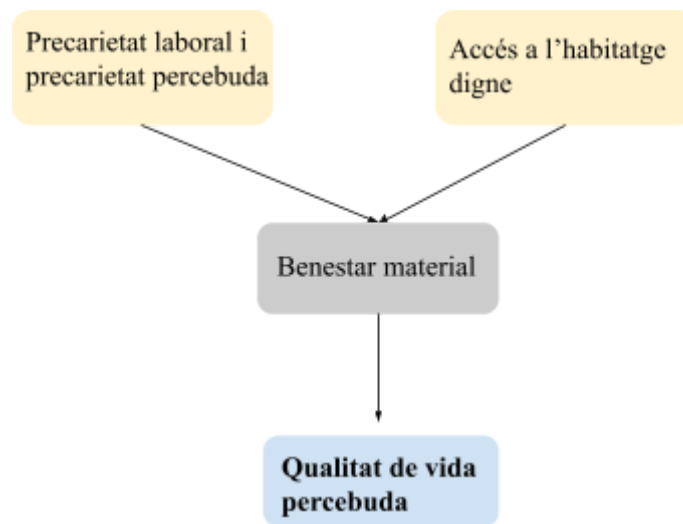
3. Percepció de la qualitat de vida

- Autodeterminació
- Benestar emocional
- Benestar físic
- Benestar material

4. Categories creades a partir del relat de les entrevistes

- Autopercepció de privilegi
- Baixes expectatives laborals
- Frustració
- Inseguretat
- Incertesa sobre el futur
- Inaccessibilitat a l'habitatge amb un sol sou

Annex 4: Esquema de conceptes

Font: Elaboració pròpia.